
RET1: INNLEVERING 2

OPPGAVE 1: HEVING

Kan Peder kreve å få pengene tilbake for maskinen?

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen av spørsmålet er kjøpslovens kapittel 5 for sanksjoner ved forsinkelse, nærmere bestemt § 25 for vurdering av heving av kjøp. Forbrukerkjøpsloven er ikke aktuell da det dreier seg om to næringsdrivende som handler med hverandre, jf. forbrukerkjøpsloven §1. Etter kjøpsloven § 25, 1. ledd kan kjøperen heve kjøpet når forsinkelsen medfører vesentlig kontraktsbrudd.

Problemstillingen blir dermed om forsinkelsen er stor nok til at den kan betegnes som vesentlig.

For kjøpsloven § 25, 1. ledd angir forarbeidene fem momenter som det skal legges særlig vekt på i vurderingen av vesentlig.

Når det gjelder det første vurderingstemaet i hevingsdrøftelsen, nemlig forsinkelsens betydning for kjøper, herunder hva slags type ting det gjelder, og om leveringen skulle skje til en bestemt tid, kan den anses som betydningsfull i dette tilfellet. Det å kunne vaske sine klær er et grunnleggende behov både privat og i næringsvirksomhet. Videre fremkommer det av faktum at Peder måtte benytte seg av et eksternt vaskeri i tidsrommet han ventet på maskinen fordi den gamle vaskemaskinen hadde vært ødelagt. Sammenlignet med å bruke sin egen vaskemaskin, vil bruk av et eksternt vaskeri medføre ekstra kostnader og ofte være mer tidkrevende. Et annet poeng som må inkluderes i vurderingen er at selgeren ikke overholdte den utsatte leveringsfristen, som var én måned senere enn avtalt. Følgelig ble Peder rammet av to tidsfristbrudd, noe som forsterker forsinkelsens betydning betraktelig.

Mot dette kan det hevdes at Peders passivitet implisitt indikerer at forsinkelsen ikke var av stor betydning likevel. Av faktum fremgår det nemlig at Peder ikke foretok seg noe etter den første henvendelsen fra Hvitehuset der de informerte om forsinkelsen. Det kan dermed argumenteres for at Peder godtok forsinkelsen, noe som også bekreftes i hans valg om å benytte seg av et eksternt vaskeri. Med dette alternativet har han fått dekket sitt behov for å vaske klær, og det viser at han klart seg fint uten maskinen.

Etter kjøpsloven § 24 kan ikke kjøper gjøre hevingen gjeldende frem til den nye fristen for levering, dersom kjøperen ikke reagerer innen rimelig tid på en henvendelse angående forsinkelse eller ny leveringstid. Imidlertid får ikke denne bestemmelsen virkning i dette tilfellet siden selgeren utøver tidsfristbrudd også for den utsatte fristen. Peders manglende reaksjon på selgers henvendelse antyder likevel at forsinkelsen mest sannsynlig ikke berører ham i så stor grad.

Når det gjelder det andre vurderingstemaet, nemlig hvorvidt selgeren burde innsett forsinkelsens betydning for kjøper, er det nærliggende å trekke frem faktum at Peders eldre vaskemaskin er ødelagt. Dette kunne i utgangspunktet selgeren ikke vite. Imidlertid er det normalt at ethvert kjøp av en ny vaskemaskin er motivert av at den eksisterende maskinen ikke lenger fungerer optimalt. Det er eksempelvis ikke vanlig å gå til innkjøp av en ny vaskemaskin dersom man allerede har én som fungerer fra før. Følgelig kan det hevdes at det å kjøpe en ny vaskemaskin som regel er knyttet til at man kvitter seg med den gamle. Hvitehuset burde dermed ha innsett at forsinkelsen påfører kjøper en stor byrde da han ikke lenger får vasket sine klær.

Likevel er det vanskelig å kreve at Hvitehuset skal forstå hvordan den ødelagte vaskemaskinen påvirker betydningen av forsinkelsen, siden kjøperen forholder seg passivt til henvendelsen fra selgeren. I tillegg kan det trekkes frem at Peder kjøper vaskemaskinen på vegne av virksomheten som han er innehaver av, og ikke til privat bruk. Med denne informasjonen vil sannsynligvis ikke Hvitehuset kunne se en like klar sammenheng mellom Peders kjøp av ny vaskemaskin og den ødelagte, gamle maskinen. Samlet sett er det dermed vanskelig å kreve at selgeren burde innsett forsinkelsens fulle betydning for forbrukeren.

Det kanskje sterkeste ankepunktet mot en eventuell heving av kjøp er knyttet til hvilken grad det finnes alternative sanksjoner for kjøperen. Dette relaterer seg til det tredje vurderingstemaet i hevingsdrøftelsen. En erstatning vil som oftest være en alternativ sanksjon. Det kan anføres at maskinen allerede er blitt montert i Peder sin virksomhet, noe som gjør at heving av kjøpet kan virke som et unødvendig strengt virkemiddel. Andre sanksjoner mot selger er derfor bedre egnet.

Når det gjelder det fjerde vurderingstemaet, nemlig at det stilles særlig strenge krav til rettidig levering ved kjøp mellom næringsdrivende, kan det fremheves at Peder sitt kjøp av vaskemaskinen er næringsmotivert da formålet er å vaske klær for ansatte i virksomheten sin.

Følgelig er det ikke kun Peder som taper på forsinkelsen, men også hans ansatte. Faktum at leveringstidspunktet ble utsatt to ganger viser følgelig at Hvitehuset sannsynligvis ikke har stilt strenge nok krav til rettidig levering, til tross for at kjøpet er mellom to næringsdrivende parter.

På den andre siden kan det argumenteres for at forsinkelsen skyldes kraftig uvær og oversvømmelse, noe som ikke Hvitehuset har kontroll over. Forsinkelsen hadde med andre ord opphav i ikke-kontrollerbare faktorer fra Hvitehuset sin side. Det er altså ikke gitt at bedriften har unngått å stille strenge krav til rettidig levering. Dersom uværet ikke hadde oppstått, ville mest sannsynlig leveringsfristen blitt overholdt. Samlet sett kan det dermed ikke avvises at Hvitehuset har brutt kravene under det femte momentet av vurderingstemaene.

Det siste vurderingstemaet i hevingsdrøftelsen knytter seg til hvorvidt selgeren kan bebreides for forsinkelsen. I relasjon til dette momentet er det viktig å understreke at skyld på selgerens side ikke er et vilkår for heving, men kun et moment som kan trekke i retning av heving i det konkrete tilfellet. Som nevnt over skyldes forsinkelsen et kraftig uvær med påfølgende oversvømmelse, noe som klart ikke selger kan anklages for. Det er altså ingen grunn til å hevde at det finnes en direkte skyld hos selger i forbindelse med forsinkelsen.

I den avsluttende avveiningen av saken veier det tungt at det foreligger alternative sanksjoner som kan anvendes mot selger. Det tas også hensyn til Peder sin passive fremtreden i relasjon til selger da informasjonen om forsinkelsen ble kommunisert. Samlet sett er det tvilsomt at forsinkelsen for forbrukeren er betydningsfull, og denne usikkerheten gjør at dette punktet ikke kan veie likt tungt som det fremkommer av lov. Følgelig kan det konkluderes at forsinkelsen ikke er stor nok til at den kan betegnes som vesentlig.

Konklusjon: Peder kan ikke kreve kjøpet hevet, og får derfor ikke refundert kjøpesummen.

OPPGAVE 2: ERSTATNING VED FORSINKELSE

Kan Peder kreve at Hvitehuset AS dekker vaskeriregningene?

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen av spørsmålet er kjøpsloven § 27 om erstatning ved forsinkelse. Etter denne bestemmelsen foreligger det et rent objektivt erstatningsansvar for det

tap kjøperen har som følge av forsinkelsen. Dette kontrollansvaret avhenger av om fire kumulative vilkår er oppfylt.

Problemstillingen blir dermed om vilkårene i kjøpsloven § 27, 1. ledd er oppfylt i dette tilfellet.

1) Hindring

Det første vilkåret er at forsinkelsens skyldes en hindring. Det skal mye til før et forhold regnes som en hindring i denne sammenhengen. Etter forarbeidene forstås en naturkatastrofe eksempelvis som en hindring som kan føre til bortfall av erstatningsansvar for selgeren. I dette tilfellet omhandler det en oversvømmelse på en fabrikk i Nederland som følge av kraftig vind og nedbør. Selv om en oversvømmelse kan medføre store ødeleggelser og alvorlige konsekvenser for de personene som er innblandet, ligger det noe mer i begrepet naturkatastrofe. En slik hendelse vil dreie seg om svært uvanlige hendelser som rammer hardt både natur og mennesker. Med et slikt perspektiv kan ikke kraftig nedbør anses som en naturkatastrofe, spesielt siden det er oversvømmelsen som er den direkte årsaken til skadene. Uværets geografiske lokalitet taler også for at oversvømmelsen ikke kan kategoriseres som en naturkatastrofe. Nederland er et land der store deler av arealet ligger under havnivå, noe som medfører en ekstra eksponering for oversvømmelser. Dette øker terskelen for hva som kan betraktes som en naturkatastrofe i denne saken.

Samlet sett er dermed kravet som settes til hindring etter forarbeidene ikke oppfylt, og derfor kan ikke Hvitehuset unngå erstatningsansvaret for forsinkelsen.

Konklusjon: Peder kan kreve erstatning av Hvitehuset for tap som følge av forsinkelsen.

Likevel kan det være hensiktsmessig å utføre en subsidiær drøftelse av de tre resterende vilkårene, under forutsetning at kraftig uvær kan betraktes som en hindring.

2) Som ligger utenfor selgerens kontroll

Det andre vilkåret er at hindringen må ligge utenfor det selgeren i prinsippet kan kontrollere, altså utenfor selgerens kontrollsfære. Om selgeren kan bebreides eller altså ikke det avgjørende. Ettersom at oversvømmelsen skyldes kraftig uvær, er hindringen noe som ikke selgeren har mulighet til å påvirke. Med andre ord oppstår uværet utenfor bedriften, og dermed ligger hindringen utenfor det selgeren i prinsippet kan kontrollere. Av resonnementet over fremkommer det at det andre vilkåret er oppfylt.

3) Som det ikke kunne regnes med på avtaletidspunktet

Det tredje vilkåret er at selgeren må kunne godgjøre at det dreier seg om en hindring som ikke kunne ha vært regnet med på det tidspunktet avtalen ble inngått. Dersom hindringen kunne ha vært forutsett av selgeren, er det ikke rimelig at den fører til at erstatningsansvaret bortfaller. Et relevant moment fra faktum er at Peder mottok et standardskriv fra Hvitehuset med opplysninger om uværet, hvilket kan tyde på at det ikke er første gang en slik hendelse inntreffer. Videre ligger det implisitt i ordet ”standardskriv” at det er standardskriv fordi uværet skjer med jevne mellomrom. Ut ifra denne antakelsen taler det for at selgeren kunne regne med hindringen på det tidspunktet avtalen ble inngått.

På den andre siden kan det også argumenteres for at standardskrivet er et standardskriv fordi det skjer med mange kunder samtidig under en enkelthendelse. I en slik situasjon kan man ikke direkte anta at bedriften hadde grunnlag for å forutse hindringen på avtaletidspunktet. Videre kan man aldri vite når hendelser knyttet til værphenomener inntreffer. Selv om det er knyttet usikkerhet til dette vilkåret ettersom at faktum gir lite grunnlag for diskusjon, kan det hevdes at selgeren mest sannsynlig ikke kunne ha regnet med hindringen på avtaletidspunktet. Dermed oppfylles det tredje vilkåret.

4) Som det kunne vært unngått eller overvunnet følgene av

Det fjerde vilkåret er at selgeren må ikke kunne ha unngått eller overvunnet følgende av den oppståtte hindringen. Med andre ord omhandler det siste vilkåret om det er noe i ettertid selgeren kan gjøre for å kompensere for den hindringen som er oppstått. Fra oppgavens faktum fremkommer det at Hvitehuset ikke kunne oppdrive en tilsvarende vaskemaskin. Det taler i utgangspunktet for at vilkåret er oppfylt.

Mot dette kan det hevdes at selger kunne ha forsøkt å kompensere for hindringen på ulike måter. Eksempelvis kunne et større varelager være et mulig forslag. Alternativt kunne selger levert en annen maskin med samme produktegenskaper, men fra et annet merke.

Ettersom det ikke er mye faktum å basere drøftingen på, er det er naturlig å anta at vurderingen skal skje ut i fra den konkrete salgsgjenstanden. Dermed er også det fjerde vilkåret oppfylt.

I den avsluttende avveiningen av den subsidiære drøftelsen, forutsatt at det foreligger en hindring i det konkrete tilfellet, vil selgeren derfor unngå erstatningsansvar.

Subsidiær konklusjon: Peder har ikke krav på erstatning fra Hvitehuset AS.